

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ZI DE LUCRU.
Un an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.
România și străinătate:
Pe an 36 fr., pe șese luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

ANULŪ XLVII.

SĂ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare.
Scrisorile nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

Nr. 51.

Joi în 19 Aprile (1 Mai)

1884.

BrașovŪ în 19 (30) Aprile.

Întemplantarea, care de multe ori își bate joc de planurile cele mai finu țesute ale muritorilor, hăzlia și capricioasă întemplantare a voită ca în aceeași zi, în care d. Dr. Max Falk a scris în „Pester Lloyd“, că Sașii din Transilvania vor să se împace cu guvernul și că pretențiunile lor sunt „numai de natură administrativă“ și „nu se întemeiază pe momente politice naționale“, ca în aceeași zi, dăcem, se scrie organului partidei naționale săsesci din Transilvania „Siebenbürgisch-deutsches-Tageblatt“ Nr. 3151 din 26 Aprile sub titlul: „Zur Klärung und Aufklärung“ (spre lămurire și deslușire) următoarele:

„Scirile împăciuitoare puse în circulațiune au privire la relațiunile guvernului față de Sași și au fost seriose. Dacă ele ar fi fost seriose, atunci acesta ar fi presupus o schimbare totală a politicii guvernului nu numai față de Sașii, ci față de toate naționalitățile; o presupunere care nu numai că nu este prin nimic dovedită, dăr este chiar desmințită de un șir de fapte, ce nu se pot tăgădui.“

„Resultatul — adauge organul german — este tristă atât pentru stat, cât și pentru naționalități. Acestea trebuie să alegă una din două: ori să lupte pentru existență consumându-și nobilele puteri, pe cari în alte împrejurări mai favorabile le-ar pute întrebuința pentru înaintarea culturii lor, ori să nu-și apere existența de dragul continuării lucrării lor culturale. Dăr în cazul din urmă, vrându a săl mai departe, naționalitățile s'ar pomeni că fundamentul, pe care voiesc să clădescă, li-se destruge și atunci când s'ar pără că clădirea e gata, ea p'odată s'ar și surpă. Prin urmare în realitate nu mai au ce alege, ele trebuie să se apere. Prin acesta am arătat și direcțiunea politicii săsesci pentru viitor: trebuie să ne apărăm.“

„Nu e iertat a se trece cu vederea că această politică nu este o politică unilaterală să-

„sescă, cum i se împută câte-odată în mod răutacios; căci apărându dreptul nostru, apărăm totu odată drepturile tuturor naționalităților.“

Cum se potrivesc cu acesta declarațiune destul de categorică a celui mai de căpetenie organ național săsesc palavrele lui „Pester Lloyd“, că: „din sîmul Sașilor adevărat național s'a inițiat o împăcare cu guvernul pe baza unor dorințe și pretensiuni, cari n'au nimic comun cu acușările celor dela Schulverein și că diferențele ce mai există se întemeiază numai pe momente administrative și nici decum pe momente politice și naționale?“

Cui să-i credem mai mult, d-lui Dr. Wolff din Sibiu ori d-lui Falk din Pesta? Mai pôte fi oare o dubietate în privința acesta? Noi credem, că organul partidei naționale săsesci din Ardelu este singur competent de a ne da deslușiri despre înclinațiile Sașilor, și de aceea trebuie să ajungem la rezultatul că Sașii „adevărat naționali“ de cari ne vorbește „Pester Lloyd“ nu sunt decât numai nesce unelte ale guvernului. Constatându acesta suntem pe deplin luminați asupra însinuarilor cutezătoare ale foiei pestane și este acum la rëndul țiarilor săsesci ca să-și tragă socotela cu d. Dr. Max Falk.

Pe noi ne interesează declarațiunea țiarului „Sieb. d. Tageblatt“ nu atât pentru că dă de minciună insinuațiunile foilor guvernului, ci mai vartos fiind că pentru prima oară accentuează în mod hotărît solidaritatea Sașilor cu celelalte naționalități nemaghiare în apărarea intereselor lor de viață.

Trebuie să ne apărăm! — Acesta amu d'is'o și-o dăcem și noi mereu și confrății noștri dela „Tageblatt“ din Sibiu ne voru dá, credem, testimoniul, că noi întotdeauna, la fie-care ocaziune ce ni s'a ivit în cursul luptei, amu susținut, că trebuie să ne apărăm, nu stându fiecare separat pe teremul intereselor sale specifice naționale, ci unindu-și toate naționalitățile forțele spre o comună și bine combinată acțiune, fără de care, mai ales pentru noi Ardelenii, nu este speranță într'un rezultat practic și favo-

rabilu condițiunilor noastre comune de existență.

Nu e destul după a noastră părere a dice, că Sașii și Românii apărându-și drepturile sale, apără totu odată și drepturile celorlalte naționalități nemaghiare, și dacă este ca apărarea fiecărui în parte și a tuturor la o laltă se aibă efect practic trebuie se o combinăm.

De aceea este de lipsă după a noastră părere ca cu ajutorul unei discuțiuni țiaristice nepreocupate și conduse de adevăratele exigențe ale luptei noastre pentru existență, cu toți împreună, Români și Sași, să căutăm un punct, de la care pornind să ne putem crea o basă pentru o comună conlucrare în interesul bine înțeles al patriei noastre și al pacificei conviețuirii și dezvoltării a popoarelor sale.

Sciri telegrafice.

(Serviciul particular al „Gazetei Transilvaniei.“)

Madrid, 30 Aprile. — Din cauza colerii, proveniențele din Indii fără deosebire sunt supuse la carantină.

Triest, 30 Aprile. — Locotenința domnescă a dat o strălucită serată în onoarea arhiducelui Albrecht.

Paris, 30 Aprile. — Admiralul Lespes a intrat în Shanghai.

Granada, 30 Aprile. — Telegraful către Moteil e întrerupt. Șeful armatei de nord, generalul Pavi anunță, că banda lui Mongado e energic urmărită.

Porthsmouth, 30 Aprile. — Vaporul „Crocodil“ a sosit cu trupe din India. În cursul călătoriei au murit șese persoane de cholera și mai multe s'au bolnavit. S'au luat măsuri energice spre a fi oprită comunicațiunea cu țerculul.

Cronica evenimentelor politice.

„Norddeutsche Allg. Ztg.“ reproducându un articol al țiarului polones „Dzienik Poznanski“, care susține, că Germania rîvnesce la cuceriri, dice, că Polonii disperându de a mai pute învrăjbi pe Rusia cu Germania se silesc acum de a ațîța zizania între Austria și Germania.

„Boeri d-vostă, de și băcăniile se bucură de mulți cercetători pentru a bea țuică și a mânca măsline, cu toate acestea trebuie să știți un lucru că în cabinetul meu, la zile mari, mulți boeri mari vin pentru a fi tunși și rași și i-amu auzit vorbind în taină despre ținta acestei înalte visite.“

„Așa unul din ei șoptea atât de încet altuia încât am auzit și eu și calfele mele totă politica scopului visitei.“

„Neapărat nu vă potu destăinui totul, dăr vă spunu atâta că politica visitei este să ne împăcăm cu Dunărea și adevă, că până la mijlocul Dunării partea apei ce curge spre țercul stângu să fie a Românilor, ăr partea apei din spre țercul dreptu să fie a Austro-Ungăriei.“

„Bravo bărbierule ai ghicit“, strigă un comisar de poliție, dăr mijlocul Dunării alu cui să fie?

„Mijlocul Dunării?“ răspunde cu mult cumpet bărbierul, are să fie alu Bulgarilor și Sărbilor, ca luntrele Românilor să nu se potă ciocni cu plutele Ungurilor.“

„Ei bine frate, dăr Bulgarii și Sărbii pe unde să străbată cu vapoarele lor la mijlocul Dunării?“ întrebă c'un glas ascuțit o coconă foarte curiosă.

„Asta-i treba lor coconă“, răspunde terminându marele politic bărbieru.

FOILETONŪ.

Reamintiri dela gara Filaretu din Bucuresci.

Vineri, la 13 Aprile, împodobirea stradelor vestea viitorului Împărat cu viitoarea Împărătesă a Austriei și Ungariei în orașul Bucuresci.

Orașenii doritori de a vedea pe clironomul puterului Împărat a mării împărății vecine, cu miile șercioru pe ulițe, silindu-se fie-care a-și găsi un loc potrivit, de unde să potă mai bine vedea pe cei cari veniau să găzduască și să ospeteze la Curtea domnescă din Bucuresci.

Eu ca scriitor la „Gazeta Transilvaniei“, — ca și ca Românului, cine are carte are parte, — isbutisem să fi chemat în casă după uză, dăr neputându străbate prin puternicile ziduri formate de privitori și proptite de polițai, am trebuit să rămân pe din afară.

La început, mulțimea gendarmilor pedestri și călărești și alergarea în ruptul capului a curierilor, mă dăduse pe gânduri; dăr tema și spaima mea a început să se potolască, îndată ce am vădit că acești oameni sunt înșirați numai pentru ținerea bunei rënduiri. Mișcările lor și din blândețe, cu care tractau pe neastemperați de-a eși din rëndu, m'am convins că ținerea omenilor stăpânirii în țera românească la asemenea ocaziuni nu e spionagiul și denunțarea ca în

alte țeri, unde cei tari se temu de cei slabi. În țera românească poți scrie, până îți amorțescă mâna, numai să ai cine să citească »beția de cuvinte« grămădite pe hârtie și să grăesci până răgușesci numai să fie cine să-ți asculte palavrele.

Nu mai în țera românească, în această țera a libertății și a ospitalității, am vădit Împărați și fi de Împărați primblându-se noptea și ziua pe ulițe, fără gardă și escortă, și fără ca agenții puterii publice să aibă de furcă cu vre-un nihilist, socialist, anarchist și mai știu și eu ce numire mai au toți căți sunt desmoșteniți.

Miile de privitori înșirați de-a lungul marginelor ulițelor habar n'aveau de polițai, rideau, glumiau și făceau politică, la care luau parte chiar și domni polițai.

La 14 Aprile, cum am d'is'u, mi s'a întemplant și mie, ca să nu pot străbate în casă și să stau mai bine de două césuri tescuit pe marginea uliții dinaintea palatului domnesc pe la calea Victoriei. Nu-mi pare rău de loc de acestu timp petrecut în mijlocul poporului suveran. Mi-am petrecut foarte bine și ascultam cu mare plăcere la păreri onora și ale altora privitoare la venirea în Bucuresci a înalților oșpeți.

Dintre toți vecinii mei însă, cari făceau mai multă politică și cari de felul lor erau »băcani«, cel mai bine informat mi s'a părut a fi un bărbieru, care își întemeia, părerea pe următoarea argumentațiune:

Ca mâne se 'mplinescŭ 50 de ani, de cãndŭ „Gazeta Transilvaniei“, sub cea mai cumplitã prigonire a nẽmului românescŭ, a arboratŭ în mijloculŭ valoroșilor ŷi patrioticilorŭ comercianți din Brașovŭ, acestŭ emporiŭ alŭ Transilvaniei, drapelulŭ redeșteptãrii naționale.

Tõtã suflarea românescã cu bucuriã ŷi cu cãldurã a îmbrãțișatŭ acestŭ țiarŭ-apostolŭ alŭ poporului românŭ ŷi grupatu-s'au cu toți sub drapelulŭ arboratŭ de elŭ ŷi lucrat'au cu însuflețire ŷi bărbătescã statornicia pentru înãlțarea românismului.

Grea ŷi amarã era lupta. Tendințele de a desnaționalisã pe Români își ajunsesse culmea. Legea dela 1832 adusã de dieta maghiarã glãsuia ea în seminariulŭ românescŭ din Aradŭ sã se învețe ŷi unguresce ŷi ca: „de aici încolo la tôte confesiunile sã se admitã ŷi sã funcționeze numai astfelŭ de preoți, predicãtori ŷi vicari, cari sciunguresce.“

Apãratu-s'au cu bărbăția Români dintre Tisa ŷi Carpați în contra acestorŭ uneltiri dușmane ŷi sosit'a dupã nôpte ŷi vijeliã ŷi o ți cu sóre, dar numai o ți, cãci în cealaltã diminețã se ivirã érãși nori furtunoși pe ceriŭ. Róta sorții aduse din nou prigonirile de odiniórã asupra capului nostru. Par' cã sórtea a voitŭ sã încerce pãnã unde merge țaria ŷi perseveranța Românului.

Cu tôte uneltirile ŷi prigonirile însã „Gazeta Transilvaniei“ își ridicã fruntea ŷi unindŭ sufletesce pe toți Români luptã necurmatã ŷi fãrã pregetŭ pentru drepturile ŷi libertãțile opincii românesci.

Adversarii noștri neperțend din vedere acestã luptã ŷi prețindŭ rezultatele dobẽndite de pãnã acum dupã adevãrata lorŭ valóre ŷi-au îndoitŭ puterile, ŷi, acum dupã 50 de ani, ŷi-au perfecționatŭ ŷi rafinatŭ mijlocele pentru sugrumarea ŷi stingerea nôtrã. Prin urmare, ŷi noi cei de astãđi, credincioși școlari ai românismului, asemenea sã ne strîngemŭ rëndurile, ŷi sã ne îndoimŭ puterile de apãrare.

Adversarilorŭ noștri, avẽndŭ ei puterea țerii în mãnã, le-a fostŭ pré ușorŭ de a ne lovì în tôte interesele politice, comerciale ŷi economice, ŷi acum atacãndu-ne în școlã ca ŷi în bisericã, în limbã ca ŷi în avere, nouẽ nu ne-a mai ramasŭ altŭ mijlocŭ de apãrare de cãtŭ condeifulŭ, cu care toți Români datorì sunt de a strigã în lumea largã ŷi de a cere dreptate ŷi libertate pentru poporulŭ românŭ dintre Tisa ŷi Carpați.

Ast-felŭ împinși de dorulŭ de a ne folosi țilnicŭ ŷi cu energiã de acestŭ pacinicŭ mijlocŭ apelãmŭ la publiculŭ celŭ mare românŭ pentru a ne susține în țilnica nôtrã luptã naționalã ŷi în firma nôtrã speranțã de a fi încu-

ragiați, deschidemŭ abonamentŭ la țiarulŭ nostru cuotidianŭ

GAZETA TRANSILVANIEI care precum acum 50 de ani a fostŭ **primulŭ organŭ de publicitate românŭ**, tot asemenea ŷi astãđi e **primulŭ organŭ cuotidianŭ românŭ**, ce apare dincõce de Carpați.

Suntemŭ siguri, cã publiculŭ românŭ e pe deplinŭ convinsŭ de principiile, ce le profesã acestŭ țiarŭ ŷi de modulŭ cum acestŭ organŭ alŭ Românilorŭ dintre Tisa ŷi Carpați a sciutŭ chiar ŷi în cele mai grele împrejurãri sã ție susŭ stindardulŭ naționalității române.

Privindŭ dér cu încredere la viitorŭ, **Gazeta Transilvaniei** dela 1 Aprile a începutŭ a eși în tôte țilele, afarã de Duminici, ŷi serbãtori, ŷi pentru a putẽ cu înlesnire strãbate pãnã chiar ŷi în sãraca colibã a țeranului românŭ, va fi celŭ mai eștinŭ țiarŭ din monarchia Austro-Ungarã:

ABONAMENTE:
Pentru **Austro-Ungaria** pe anŭ **12 fl.**, pe 6 luni **6 fl.**, pe 3 luni **3 fl.** Pentru **România** pe anŭ **36 lei**, pe 6 luni **18 lei**, pe 3 luni **9 lei**. Domni abonati, cari au plãtitŭ abonamentulŭ cu stimã sunt rugãți a ne trãmite diferența. Celŭ mai ușorŭ mijlocŭ de abonare este prin **mandatŭ postalŭ**.

REDACTIUNEA.

Eu Wilhelmina Rix

declarŭ în publicŭ, cã ca vėduvã a repositului **Dr. Rix** sunt singura producãtoare de pasta **Pompadour** veritabilã ŷi nefalsificatã.

Acestã pastã renumitã, cunoscutã de 100 de ani chiar ŷi în cercurile cele mai înalte, face se disparã, pe garanția, *pistruì, pete, de ficatŭ, sgrãbunțe, pete de versatŭ, coțŭ, nasuri roșii, ŷi mânã roșii*, c'unŭ cuvẽntŭ tõtã necurãțenia din fațã. Atestate de totŭ feliulŭ dela profesori însemnați asupra bunãțãții ŷi cã e nevãtãmãtoare acestã pastã sunt depuse în destilariã la vederea fiãcãruia. Pasta dã o colóre prospẽtã pielii ŷi o finețã deosebitã, o netezesce ŷi feresce pe omŭ de crețe pãnã în cele mai adẽnci bãtrãnețe. Acestã pastã în gura poporului numitã *pastã minunatã* este cu deosebire preferitã de cãtrã damele vienesse, cãci succesele ei sunt surprindẽtoare. Prețulŭ în pachete sigilate 1 fl. 50 cr. cu instrucțiune cu totŭ. Fãrã sigilulŭ ŷi subscrierea lui **Dr. Rix** sã nu primiți pasta.

Wilhelmina Rix, vėduva doctorului.

Wien, Stadt, Adlergasse 12, im eigenen Hause, 1 Stiege, 1 Stock.

In Transilvania:

Alba-Iulia, Farmacia Sieg. Michellyes; **Clușiu**, Farm. Vicol. Szeky.

Conformŭ desemnului de mai aflã încã

de vẽnãre 8766 de cėsornice remontoir de aurŭ verit. Washington, cu cãte 9 fl. 78 cr. ŷi 3967 de cėsornice verit. de Elveția cu cãte 4 fl. 85 cr.

Mãrimea pentru domni ŷi dame. Tôte aceste cėsornice sunt pe secundã îndreptate ŷi esacte. Fața cėsornicelorŭ lucesce nôptea de sine așã, încãtŭ în ori-ce vreme se pôte vedẽ la cãte ore este. Unŭ cėsornicŭ remontoir pentru dame probatŭ, care înainte a costatŭ 75 fl., acum e numai cu 28 fl.; cėsornice remontoir marì pentru domni, mai înainte cu 90 fl., acum numai cu 35 fl.; în argintŭ B. I. oficiosŭ probatŭ, suflatŭ cu aurŭ fõrte finŭ, pentru dame mai înainte 30 fl., acum numai 14 fl.; pentru domni mai înainte 25 fl., acum numai 12 fl. 50 cr.; cėsornice de argintŭ veritabilŭ de Geneva cu capacŭ auritŭ, mai înainte 15 fl.; acum numai 8 fl. 50 cr.; cėsornice remontoir patentŭ verit. Washington mai înainte 36 fl., acum numai 9 fl. 78 cr.; cėsornice anghirã (ancrã) de Geneve cu 17 rubine, cu capacuri de nikelŭ-argintŭ sãu în aurŭ doublẽ, cu aparatŭ de nikelŭ patentŭ regulatŭ ŷi esactŭ mai înainte 22 fl., acum numai 8 fl. 75 cr.; unŭ cėsornicŭ de Elveția lucratŭ fõrte gentilŭ, cu mecanismŭ de anghirã, mai înainte 15 fl., acum numai 4 fl. 85 cr. Afarã de acestea primesce comandulŭ pe de gėba, (gratis), ca darŭ dela etablimentulŭ nostru o pãreche de cercei de dame cu aurŭ de 14 kar. probatŭ de cãtrã ofic. c. r. de punțare, cu mãrgẽnŭ verit. margele sãu rosete; mai departe o cruce la gãtŭ cu lanțŭ, o broșã finŭ gravatã, unŭ medalionŭ cu fațã frumõsã, unŭ inelŭ de brilliantŭ simil, 3 garnituri de nasturi pentru cãmãși ŷi manșete din nikelŭ-argintŭ, cu gravurã fõrte frumõsã, unŭ lanțŭ de cėsornicŭ din aurŭ doublẽ, cu medalionŭ cu 12 fotografii picante de Parisŭ sãu cu taleri George, 1 țigaretã sculptatã de spumã cu rose sãu figurì impreunã cu etua, 2 albumuri conținẽndŭ uaulŭ 50 de fotografii, ŷi celalaltŭ 234 articule diferite de lucșŭ. —

Albumŭ de fotografii, formã cuadratã, de sãrta primã cu aparatŭ de musicã verit. din Geneva, cântãndŭ douã piese, singuraticu 7 fl. 50, ca adausŭ la cėsornicele susŭ numite, numai cu 6 fl. mai multŭ. La fiecare cėsornicŭ se garantẽzã cinei anŭ, obiecte comandate ŷi neconvenabile se primescŭ retour sãu se schimbã, de aceea nicl o comandã nu e riscatã. — Se espedezã în fie-care țã afarã de serbãtorile creștine: Pașci, Rosalii ŷi Crãciunŭ.

Adresa: **Uhren-Allianz aus Genf**, WIEN, 1, Adlergasse Nr. 1.

NB. Scisorì lãudãtoare se vorŭ primì în totŭdeuna cu mulțãmಿತã, însã nu se mai publicã.

TIPOGRAFIA ALEXI, Brașovŭ.

Unica tipografia românescã în tõtã Austro-Ungaria susținutã de unŭ particularŭ, care s'a distinsŭ la espozitiunea naționalã din Sibiu în anulŭ 1881 ŷi în care se tipãresce acum **șì primulŭ țiarŭ românŭ cuotidianŭ**.

Acestei tipografii i-a succesŭ de a dobẽndì de la magistratulŭ orașului Brașovŭ furnisarea tipãriturilorŭ necesare pentru orașŭ, învingẽndŭ prin concurențã, pe cea mai vechiã ŷi renumitã tipografiã din Brașovŭ.

Avantagiile pe care le pôte oferi acestŭ stabilimentŭ fiindŭ recunoscute chiar de streini, vor îndemna, precum ni place a crede pe toți Români, cari au ceva de tipãritŭ, de a sã adresa mai întãiu la noi.

Dintre operile publicate pãnã acum în editura nôtrã ni permitemŭ a recomanda:

G. Curtius. Gramatica limbei elenice prelucratã de Stefanŭ Iosifŭ, profesorŭ ŷi directorŭ la gimnas. rom. gr.-or. din Brașovŭ, prețulŭ fl. 2.50
Gramatica limbei românã, întocmitã pentru școlele secundare de Nicolau Pilția, profesor la gimnasiulŭ românŭ greco-orientalŭ din Brașovŭ, prețulŭ 1.25

Arion, sãu culegere de cãnturi naționale spre întrebuintãrea tinerimei de ambe-secse, culese ŷi arangiate de Ion Dariu, invẽțãtorŭ la școlã primarã din Satulung prețulŭ . . . . . fl. —.30
Iuliu I. Roșca. Sacrificiu pentru Sacrificiu, romanŭ orginalŭ, prețulŭ . . . . . —.35

Mõrtea lui Mihai Vitezulŭ, dramã naționalã în 5 acte, de Stan Pãrjol, prețulŭ . . . —.40
Rumãnische Kunstdichtungen, übersetzt von Theochar Alexi, prețulŭ . . . . . fl. 1.—
Nouã Biblioteca Românã, anulŭ I ŷi II . . . 10.—
Noulŭ Cãlindãrŭ de casã intrã în anulŭ alŭ V-lea.

Domni librarì își potŭ procura dela acestã tipografie

Romanuri originale ilustrate

spre **VÈNDARE** cu **BROȘURA**.